

Július második felében egymás után hat nagy költő halálhíre futott szét a világba. Összesen több mint fél évezredet éltek, s mindegyikük mögött legalább ötven esztendő's írói múlt állt; milliók féltése és szeretete övezte őket késő aggkorukban; őt nép gyászolja bennük legnagyobb nemzeti bárdját.

ALOJZ GRADNIK (1882—1967)

AZ ÉRLELŐ ŐSZBEN

1.

Virágból gyümölcs lettem. Húz a föld.
Most érek. Szürcsölöm a nap arany
borát, a hold tejét, a lassú, langy
esőket, a hús hajnali ködöt.

Melenget a föld illatos lehe,
szellő himbál az ágon lankatag,
és ahogy múlik lassan napra nap,
vagyok mind nehezebb játékszere.

Tudom: bő nedvvé sűrűdik a vér.
De csak legbelül gyúlt föl a zamat,
még nem szállnak rám méhek s madarak,
épp hogy pirul a halványsárga héj.

2.

Ha hullok, érten hulljak, istenem,
és ne sodorj le időnap előtt,
ne legyek fonnyadt és keserű-zöld,
se mint a szalma érdes-iztelen.

S ha arra jó egy éhező szegény,
nyúljon fel értem sóvár, bús keze, s
szakítson le, ejtsen rajtam sebet,
s legyek édes-puha falatja én.

Ó, mert csak a szegények s éhezők
becsülik meg kerted gyümölcseit,
s minden ősszel ők kezdik s fejezik
be véled s vélem szelíden a kört.

TUDOR ARGHEZI (1880—1967)

NEM LÁTOK MÁR JÓL

Nem látok már jól, s vajon meddig szolgál hallásom?
Vajon meddig vezet még utam?

Csak tudnám, ki törte ezt az ösvényt a kerge zabbán,
egyetlenegy véletlen utasnak?

Se víz, se tűz nem állít sorompót neki.
S aki tapossa: szent-e vagy toportyán?

Mióta járom, sehol egy letérő.
Alig várom a végét, de csak visz tovább.

Tudom, megpihenek majd... Valahol messze
mögöttem észrevétlen beomlik az út.

CARL SANDBURG (1878—1967)

F Ű

Rakjátok magas gúlába a holtakat Austerlitznél és Waterloonál
Temessétek el őket és hagyjátok, hogy végezzem dolgom —
Fű vagyok; én mindent befedek.

És rakjátok őket gúlába Gettysburgnál
És rakjátok őket gúlába Ypresnél és Verdunnél
Temessétek el és hagyjátok, hogy végezzem dolgom.
Két év, tíz év, s az utasok majd megkérdezik a kalauztól:
Melyik hely ez?
Hol járunk?

Fű vagyok
Hagyjátok, hogy végezzem dolgom.

KASSÁK LAJOS (1887—1967)

SÍRFELIRATOM

Éltem bár nem akarták hogy éljek
dolgoztam bár nem hagyták hogy dolgozzam.
Meggáltam. Mi mást tehettem volna.
Bocsássátok meg minden jószágomat.

TÉL

Fagyos és sötét a föld. S egyre ridegebb lesz, meglásd, amint majd lassu
[ütembe' fordúl
Az Orion-csillagzat ködképe felé. Tapintsd meg göröngyeit is, azok is
[porosak, ridegek
S képzelj el: még egyre porosabb lesz minden. Mindéig szürkébb lesz a
[világ, — mintegy a ridegség
Elönti majd a dolgok leglényegét, lehetol s a por is itt fenn
Mіндеgyre elhatalmasodik...

S menj most tovább! Képzelj el azt is, hogy már egész fagyott, megállt,
[megúnta vándorlását, megmeredt, —
S már itt harsog feletted az apokalypsziis száraz köföregetege, melyben
A fagyott göröngy majd úgy repül, akár a vak madár,
Veri a szél, a fongó-szél veri, 'ölcsérben forog, avagy a rohanó szél-
[vihar
Lökéseiben csapdos, 'szárazon kopog és megver...

S képzelj el ezután, hogy itt jártam én, vedd szívem melegét,
Vedd, hogy itt voltam egy'kor, énekeltem s mily dallamokat! Földnek
[fekete göröngye felszállottam
Mélységes éjszakámból sáppadt arccal, fel a nap elé, a fény alá...
S himnuszaimat zengettem feléd! — és harsogtam
S rajtad feledtem szomorú szemeimet: vigasztalan örökkévalóság!

Kekasviadal volt itt s ó minő! Még emlékezmem is! A földnek két röge
[feltámadt
S egymásnak eredt... Ezernyi pár párviadalban öklözött s hirtelen
[visszahullt.
Időnként rádmeredtek: Megfoghataatlan! — s kiáltának: íme a megfoghataatlan!
[s vérben forgó szemeik
Kimeredtek az iszonyattól... Lobogás volt itt, lázas vacogás, — lélek,
[ó árva vándor,
Pornak vándora, — lassan vond ki magad innen, úgy akarom. Ne figyeld
[a lobogást. Várj.
Amíg majd befordulunk valamerre valahányan s a felejtés szürke köpenye
[s a közivatar
Betemet s beborít.

DAL EZ IS

(Az „Aratás napja”-ból)

És dal ez is: mikor mint tej csurog
duzzadt emlőből dúis búzasugár,
mikor tömeggé gyűlt magok súlyától
meghajlanak gerendák, padlatok,
s az utak és a falvak és hidak
fülledt poroktól nehezen zihálnak.

A teli zsákok elhevertek, mint
érett háj, nyomja egy a másikat.
Lisztől fehérlik minden szertesztét
— jószág sőrénye és kocsis-bajusz.

Kerék csikordul, hörög a motor,
a malmot rázza lázasan a munka.
Szíz csattog, gépek zakatolnak.
Fehér molnárok némán süngenek.

S amott, izzó-vörös kemence mellett,
cipót dagaszt a pék félmeztelen,
akár szülő, képére gyermekeket.
És bizakodva várja, hogy pürüljön,
hogy megropogtassa és felemelje,
s testvérének, a dolgozónak nyújtsa.

S mikor meghansan élesen a kés
a kenyérben s a lelkét felfedi,
a lyukacsos, párolgó, puha lelkét:
ez is dal, embereknek szóló...